

Liturgie Zwanenhofviering 'Zingen vanuit je hart' (12 februari 2023)

Voorganger: Alouis Otten

Medelingen (Pieter)

Ontsteken kaarsen (Victor)

Openingslied : 'Gij peilt mijn hart'

Gij, Gij peilt mijn hart, Gij doorgrondt mij,
Gij weet mijn gaan en mijn staan.
Gij kent mijn gedachten van verre,
mijn reizen en trekken, mijn rusten.
Mijn wegen allen zijn U bekend,
ieder woord dat komt op mijn lippen
Onuitgesproken nog. Gij hoort het al.
Achter mij zijt Gij en voor mij uit.
Gij legt uw handen op mij.
Dit is wat ik niet kan begrijpen,
niet denken, dit gaat mij te boven.
Hoe zou ik uw adem ontkomen.
Waarheen vluchten voor uw aangezicht.
Beklim ik de hemel daar zijt Gij.
Daal ik af in de aarde, daar vind ik U ook.
Had ik vleugels van morgenrood,
vloog ik over de verste zeeën
Ook daar Gij uw hand, u
uw rechterhand die mij vasthoudt.
Zou ik roepen: "Duisternis, bedek mij, licht verander in nacht.
Voor u bestaat de duisternis niet.
Voor u is de nacht even licht als de dag, de duisternis even stralend als licht.
Uw schepping ben ik in hart en nieren.
Gij hebt mij geweven in de schoot van mijn moeder
Ik wil U bedanken daarvoor, dat Gij mij ontzagwekkend gemaakt hebt
Mijn ziel en gebeente door U gekend,
in mij was niets voor uw ogen verborgen.
Toen ik werd gevormd in het diepste geheim.
Prachtig gevlochten in de schoot van de aarde
Ik was nog ongeboren, Gij had mij al gezien
en al mijn levensdagen stonden in uw boek
nog voor Gij er een had gemaakt
Gij eeuwige peil nu mijn hart, doorgrond mij.
Toets mijn verborgen gedachten.
Ik ben toch niet op een doodlopende weg?
Leid mij voort op de weg van uw dagen.

Welkom en inleiding thema (Alouis)

Van harte welkom vandaag hier weer in onze Zwanenhof, om te zingen en te bidden in deze meditatieviering.

Het thema vandaag *'Zingen vanuit je hart'* in onze vieringencyclus *'Laat ons zingen'*. Ja, je mag stem je laten horen en het mag of moet zelfs van binnenuit komen. In onze vieringen zingen we samen met het Twents Liturgiekoor en Bram neemt ons daarin mee in soms hogere sferen. Samen zingen als een teken van verbondenheid.

We maken onszelf kenbaar en verheffen onze stemmen, maar tegelijkertijd is er meer. Een motief dat ons zingen laat, vanuit een geraaktheid, een dieper gevoel waarom we hier samen zijn en dat richting geeft aan ons leven.

In de Psalmen die we vandaag zullen lezen en overwegen staat dat gevoel centraal: *'Gelukkig wie de volmaakte weg gaan'* en *'Ken mijn hart'*.

Psalmen gedicht, gezongen en belezen. We kennen ze in vele bewerkingen van het Gregoriaans en Bach tot Johannes de Heer en Huub Oosterhuis. Eeuwen lang bezongen soms sereen, dan eens met luide stem of poëtisch, nooit was het hetzelfde lied.

Een gebed naar Psalm 106 (Gerard Swuste)

*Zing voor hem!
 dank de Levende, want hij is liefde,
 Want zijn goedheid is altijd en overal!
 Wie kan verwoorden wat de Levende vermag,
 bezingen wat hij allemaal doet?
 Gelukkig die het recht behoeden,
 voortdurend naar gerechtigheid streven.
 Bevrijd ons, jij, onze God,
 breng ons weer samen uit alle volkeren,
 Dat we je heilige naam dank brengen
 en je alle lof toezingen.
 Zeg de Levende is goed,
 de God van Israël
 van het begin tot het einde der tijden.
 En laten al zijn mensen zeggen: Zing voor hem! Amen*

Lied om ontferming 'Wat is de mens?'

Wie is de mens,
 Wat zijn de dagen
 Die aan mensen gegeven zijn:
 Wankel geluk, winnen en wagen,
 Nieuwe geluiden, oude pijn,
 Gras dat vergaat, niet minder niet meer,
 Bedacht zijn op de dood in keer en tegenkeer.

God geef de mens woorden van waarde.
 Niet van het brood alleen leeft hij,
 God geef de mens leven op aarde,
 Spreek hem van dode wetten vrij.
 Kyrië eleison

Korte stilte.....

Lezing: Psalm 119 vers 1-6, 9-10, 13-14, 23-24, 31-32 (Ine)

Gelukkig wie de volmaakte weg gaan
 en leven naar de wet van de Heer,
 gelukkig wie zijn richtlijnen volgen,
 hem zoeken met heel hun hart.
 Zij bedrijven geen onrecht,
 maar gaan de wegen die hij wijst.

Uw regels hebt u gegeven opdat wij ons eraan houden.
 Laat toch mijn wegen recht zijn,
 ik wil mij houden aan uw wetten.
 Ik zal nooit beschaamd staan als ik uw geboden in acht neem.

Hoe kan wie jong is zuiver leven?
 Door zich te houden aan uw woord.
 Met heel mijn hart heb ik u gezocht,
 laat mij niet afdwalen van uw geboden.

Mijn lippen hebben uitgesproken, wat uw mond ons voorschreef.
 Leven naar uw richtlijnen geeft mij vreugde,
 meer vreugde dan rijkdom en overvloed.

Al spannen machtigen tegen mij samen,
 uw dienaar blijft uw wetten overdenken.
 Uw richtlijnen verheugen mij, ze geven mij goede raad.

Ik druk uw richtlijnen aan mijn hart,
 Heer, maak mij niet beschaamd.
 Ik zal voortgaan op de weg van uw geboden,
 Want u geeft mij de ruimte.

Overweging Psalm 119 (Alouis)

Het is me nogal een Psalm, dat Psalm 119, 176 verzen 22 x het volmaakte getal 8. Een dichtelijk kunstwerk, minutieus in elkaar gezet. De dichter kan het streven naar enige volmaaktheid niet worden ontzegd.

De toon komt nogal deemoedig en onderdanig over: *Leven naar de wet van de Heer, ons houden aan zijn wetten, niet afdwalen van zijn geboden*. Bij eerste lezing lijkt de dichter te spreken tegen een God, een Heer met dat opgeheven vingertje. Het komt over als het heilige moeten en wees braaf, zoals we dat vroeger wel eens meekregen. Maar dat is niet de betekenis van deze Psalm.

De 'ik-figuur' is meer als een knecht in gesprek met zijn Heer. Een Heer, die hem het nodige heeft toevertrouwd, richtlijnen van hoe te leven. Aanwijzingen en openbaringen, zoals ook beschreven in de Thora, de heilige geschriften uit het Oude Testament.

Het is meer een persoonlijk gesprek. Een getuigenis bijna, van zo kan ik, zo moet ik leven, om mijn werk goed te verrichten om tot een aanvaardbaar leven te komen.

Persoonlijke ontboezemingen ook: het beschaamd kunnen staan. Soms afdwalen in die momenten wanneer het even niet lukt, wanneer er tegenslag of tegenwerking is. Je niet bij jezelf kunt blijven, bij wat je hart je ingeeft.

En ook in ons kan er die kwetsbaarheid en onzekerheid zijn en dat we ons afvragen hoe we in het leven staan. Ben ik mezelf nog wel en waardoor laat ik mij leiden, beïnvloeden door wat dan ook? En wanneer kon ik weer zijn die ik ben, gekend en herkend.

Een mens, wijzelf, willen begrepen worden, bevestigd in ons doen en laten, soms teder reikend naar het ongrijpbare, wederkerigheid, onze bestemming om geleefd te worden in de ruimte die ons gegeven is.

Maar het moet uiteindelijk wel vanuit onszelf komen om God, de Eeuwige Ander daarin te kunnen herkennen én ontmoeten. Het is immers dat Eeuwige Woord dat ons gegeven en geopenbaard is. Het is niet alleen wat het zegt, maar vooral wat doet het met ons?

Aangeraakt is aangeraakt worden in de woorden die tot ons komen en de melodie van ons leven wordt. Wijsheden die aan het licht kunnen komen. De Levende God mag ons horen in wat we gemeen hebben. Ons besef er te mogen zijn, in dankbaarheid, liefdevol en genegen.

Woorden en daden die met ons meegaan. Soms in ons alleen-voelen, het gaat niet vanzelf. Maar het zoeken en vinden ook samen met anderen. Met grondregels voor je leven waarin je gelooft, geen wetten van Meden en Perzen.

Maar steeds een afspraak met jezelf, je eigen voornemen, vóórnaam vanuit jezelf en voor anderen. Een ik die iemand aanspreekt en ik die in gesprek blijft vanuit een missie en geloof dat er toe doet, waaruit de waarde van dat Godsvertrouwen zal blijken.

Meditatie

Lied: Ik heb haar lief uw Thora

Ik heb haar lief, uw Thora,
moet altijd aan haar denken.

Van mijn vijanden wordt ik niet wijzer,
Wel van uw geboden, die maken mij rijk.
Van mijn leermeesters heb ik geleerd,
maar meer van uw geschriften,
Die leerden mij denken.
En meer dan van oude mensen
heb ik uw letteren geleerd:
uw orde te bewaren.

Mijn voeten hield ik af van 't slechte pad:
Ik wou uw woord bewaren.
En uit uw richting buigt mijn weg niet af:
Gij onderricht mij.

Uw beloften strelen mijn tong,
mijn verhemelte, mijn lippen,
meer dan honing.

Tot inzicht werden mij uw bevelen.
Sindsdien haar ik haar leugen.

Lezing: Psalm 139 vers 1-7, 9-10, 13-14, 23-24 (Ine)

Heer U kent mij, U doorgrondt mij,
u weet het als ik zit of sta, u doorziet van verre mijn gedachten.
Ga ik op weg of rust ik uit, u merkt het op,
met al mijn wegen bent u vertrouwd.
Geen woord ligt op mijn tong, of u, Heer, kent het ten volle.
U omsluit mij, van achter en van voren, u legt uw hand op mij.
Wonderlijk zoals u mij kent, het gaat mijn begrip te boven.

Hoe zou ik aan uw aandacht ontsnappen,
hoe aan uw blikken ontkomen?
Al verhief ik mij op de vleugels van de dageraad,
al ging ik wonen voorbij de verste zee,
ook daar zou uw hand mij leiden,
zou uw rechterhand mij vasthouden.

U was het die mijn nieren vormde,
die mij weefde in de buik van mijn moeder.
Ik loof u om het ontzaglijke wonder van mijn bestaan,

wonderbaarlijk is wat u gemaakt hebt.
Ik weet het tot in het diepst van mijn ziel.

Doorgrond mij, God en ken mijn hart,
peil mij, weet wat mij kwelt,
zie of ik geen verkeerde weg ga
en leid mij de weg die eeuwig is.

Gedachten / overweging Psalm 139 (Alouis)

In het voorgelezen Psalm lijkt het erop dat er steeds iemand is die je volgt en bij je blijft: *U weet het als ik zit of sta, u doorziet van verre mijn gedachten*, zo staat geschreven.

Je kunt er niet los van komen. Het geeft je misschien een gevoel dat er steeds de hand op je gelegd wordt en dat je afhankelijk blijft. Dat is nogal zwaar in tegenspraak met ons huidige gevoel van autonomie en vrijheid.

Het komt over als een soort van volgsysteem zoals we dat kennen in onze mobieltjes en computers. Een onzichtbaar volgen van je gedragingen en interesses. Een track and trace van je leven.

Maar Psalm 139 is echter een Psalm, waarin de dankbaarheid voor het wonder van ons leven als mens bezongen wordt. God, onze Schepper en Levende wordt rechtstreeks aangesproken *'u kent mij, u doorgrond mij, u kent mijn hart.'*

De Eeuwige kent je van oorsprong af en weet wat er in je omgaat. Er wordt een gevoel van veiligheid en vertrouwen gegeven, een intimiteit van nabijheid, een leven dat mij / ons is gegeven.

Een ode aan de Schepper ook, of misschien wel sterker gezegd onze scheppers. Zij die onze nieren vormden om met hart en nieren door en door mens te kunnen zijn. Om in gesprek te blijven met jezelf, met anderen, waarin je steeds bevraagd kunt worden *'mens wat zijn nou eigenlijke je bedoelingen?' – 'Waar sta jij nu eigenlijk?'* Steeds dat vragen en zoeken.

Willen weten en voelen, jezelf wilt behoeden. Een zoektocht om jezelf te kunnen zijn in die menselijke relatie, waarin er vaak dat onbestemde zal blijven. Maar met een geloof in menswording in jezelf en je naaste te blijven vinden.

'Ik ben gedragen, zodat ik mij gedragen kan' schrijft Dirk de Wagter tijdens zijn ernstige ziekte in zijn boek *Vertrouwingen*. Het kan in die kleine gebaren zijn. Onverwachte aandacht, dat mooie moment. Het licht blijven zien om tot waardigheid te blijven komen. Doorgrond - door en door gegrond - om te kunnen zeggen: *'Hier sta ik om te kunnen bestaan.'*

Wie bent Gij, Levende, die ons doorgrondt
beweger en altijd bewogen
die onze klanken hoort, melodieus
sopraan, in het hoogste en hemelse
basaal in het laagste en grondige
die ons laat zingen en spelen,
laat leven?

Wie zijt Gij, Wezer die is en altijd zijn zal
in óns bewegen
in ons naderen en afstand nemen
in ons horen en zien
in onze doofheid en blindheid
in ons handelen of toezien
in ons vertrouwen in het bekende
en onze angst voor het vreemde?

Waar zijt Gij alom Aanwezige
wanneer ik U zoek in onze nabijheid
in ons verdriet en onze vreugde
in onze liefde en liefdeloosheid
in onze vrede en geweld?
Waar zijt Gij als ik U zoek
maar niet vinden kan?
Waar zijt Gij?
Voor ons, met ons, in ons?

Wie ben ik om te gaan
om hier en daar te zijn
om voor handen te zijn
Aan...wezig
Gij Levende
met ons en in ons.
In ons?

Meditatie

Tijdloos lied

Dieper dan de brandhaard in het vuur is
Dieper dan in de tyfoon de stilte
Was jij in mij die niet in mezelf was
Dieper dan de zielen in mijn lichaam.

Uitgehakt als stenen uit de rotswand
Was ik, lichteloos, dicht als steen van binnen

Vlakte, wind levendige woorden
Maar nog was jij dichterbij dan ik ben.

Dieper dan de storm haart in de vuurzee
Hoger dan een rotsgebergte zonlicht
Hoger klank dan oren kunnen horen
Hoger woord dan klanken kunnen dragen
Hoger dan mijn steilste hoogte ben jij
Dieper in mij dan mijn diepste zelf

Aandacht voor het bloemstuk (Alouis)

*Graag vraag ik weer aandacht voor het bloemstuk dat Gine gemaakt heeft.
'Het laat ons zingen' en 'Zingen vanuit ons hart' is weer goed verbeeld.
Het muziekstuk loopt in de vieringencyclus als een rode draad steeds met ons mee. De
opmaak, ons moment, onze natuur, is steeds anders. De bloemen maken ons kleurrijk en
veelzijdig, een melodieuw kunstwerk.*

Aankondiging Collecte (Alouis)

Er zijn momenten in de viering dat je niets hoeft te zeggen
En iedereen weet wat er gevraagd wordt
Jullie zijn al bezig zie ik.
Waarvoor is duidelijk – zie het stukje van zuster Josefien in het boekje
Een bijdrage voor de De Noodopvang Dakloze Asielzoekers in Borne

Lied 'Dit ene weten wij'

Dit ene weten wij
En aan dit één houden wij ons vast
In de duistere uren:
Er is een woord dat eeuwig zal duren
En wie 't verstaat,
Die is niet meer alleen

Lied voor en tijdens de voorbeden (Victor)

Acclamatie 'O, Heer God'

O, Heer God erbarmend genadig lankmoedig
Rijk aan liefde, rijk aan trouw - bewarend liefde
tot het duizendste geslacht
tot het duizendste geslacht

Voorbede:

God in het verborgene,

Soms lijkt u afwezig
 Klinkt er geen gezang in ons hart,
 Is ons leven richtingloos,
 En zijn we vergeten hoe te leven.
 Schudt de aarde huizen omver
 schudt ze levens uiteen,
 en dompelt mensen in angst, in kou en in rouw.
 Laat ons dit ene verstaan:
 Aan Uw hand zijn we zijn nooit alleen.

Laten we bidden voor de intenties die ons aangedragen zijn:

... briefjes ...
 gevolgd door ... O Heer God ...

Voorbede Gert van de Bunt

Gisteren was het een jaar geleden dat we afscheid namen van Gert van de Bunt.
 Lange tijd hier ons midden als voorganger en voorzitter van de kerngroep.
 Een bewogen inspirator.
 Zijn echo klinkt nog vaak door in onze bijeenkomsten.
 De leegte blijft, maar om met de woorden van Ina te spreken:
'Je raakt ons blijvend aan in ons hart'

... nog meer briefjes ...

God, die ons doorgrondt,

Omring ons op ons levenspad,
 Verlicht ons van wat ons kwelt.
 Wijs ons de weg van de eeuwigheid.
 Bied troost, warmte en perspectief.
 En laat ons hart weer zingen.

AcclamatieO Heer God daarna even stilte

Laten we samen het Onze Vader bidden.

Onze Vader (Victor)

*Onze Vader die in de hemel zijt,
 Uw naam worde geheiligd.
 Uw koninkrijk kome.
 Uw wil geschiede, op aarde zoals in de hemel.
 Geef ons heden ons dagelijks brood.*

*En vergeef ons onze schulden
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid. Amen.*

Vredewens *Met de hand op ons hart (Alouis)*

Deze week was ik bezig om de laatste hand te leggen aan deze viering en ik besepte me hoe bevoorrecht we kunnen zijn om hier in deze kapel bijeen te zijn.

Ik weet niet hoe het u vergaat, maar soms overvalt je een gevoel van machteloosheid als je steeds die actuele indringende beelden ziet.
De ellende, die vele mensen treffen.

Wanneer zal er ooit een eind aan komen?
Maar toch.....wat houdt mensen gaande?
Zoals destijds zo maar een pianist speelt en zingt met kinderen tussen de puinhopen van een stad. En steeds is er die roep om hulp en hoop, God, Allah of wie of wat dan ook.... beter het!

Laten wij blijven bidden vanuit ons hart
en van harte blijven zingen
en elkaar in saamhorigheid de vrede wensen met de hand op ons hart

Woord, Gebed en Zegen (Alouis)

Ubi caritas et amor, deus ibi est.

Ik ga even ver terug in mijn herinnering.
Als klein jongetje mocht ik soms met mijn vader mee naar boven –
de wenteltrap van de kerk op - naar het grote koor.
Mijn – onze – vader leefde in het gregoriaans,
dag in dag uit hoorden we, soms al neuriënd zijn gezangen.
Daarboven op dat koor kon ik net mijn hoofd boven de balustrade uitsteken
om het grote gebeuren daar beneden te zien.
Even later zong ik zelf in het knapenkoor en soms zongen we samen met het herenkoor. En
een van de liederen, die we leerden en zongen, was het *Ubi caritas et amor*.
En op een of andere manier wandelde deze melodie jaar in jaar uit met mij mee. Een lied,
bijna monotoon, maar met een boodschap voor het leven en uit het hart gegrepen.

*Ubi caritas et amor, deus ibi est.
Waar vriendschap heerst en liefde, daar is God.*

*Christus liefde heeft ons tot eenheid gebracht.
Laat ons juichen en blij zijn in Hem
Laat ons, oprecht beminnen de God die leeft
En van harte goed zijn met elkaar.
Waar vriendschap heerst en liefde daar is God.
Laat ons dus zorgen dat er geen verdeeldheid heerst.
Geen wrok meer, geen onenigheid
Moge Christus in ons midden zijn.*

*Vanuit die vriendschap en liefde zegen ik u
Met de Eeuwige die er is en altijd zijn zal
Met zijn Zoon die met ons is
En met Zijn Geest die in ons is.
Ubi caritas et amor, deus ibi est.
Amen*

Lied: Ubi caritas en amor, Deus ibi est
Waar vriendschap en liefde is, daar is God